

Рейтинговий звіт ODSA-005-026 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Одеса
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	21.07.2016 р.
Дата оновлення:	02.12.2021 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaAA-
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за I півріччя 2021 року та очікуваних показників у 2021 році, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана Одеською міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	21.07.2016	08.12.2016	18.05.2017	08.12.2017	22.05.2018	11.12.2018
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Дата	21.05.2019	12.12.2019	11.06.2020	01.12.2020	10.06.2021	02.12.2021
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaAA** характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Знак «-» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Одеси підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості: обсяг доходів бюджету Одеської міської територіальної громади (без урахування трансфертів) у розрахунку на одного мешканця в I півріччі 2021 року перевищував середній показник по місцевих бюджетах у цілому (на 8,2%) та показники багатьох міст України, співставних за адміністративно-територіальним статусом;
- зростанням обсягів доходів бюджету громади (без урахування трансфертів) протягом 2014-2020 рр. та I півріччя 2021 року та достатніми показниками ліквідності;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності, а також низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- помірною чутливістю господарського комплексу та бюджету громади до економічних ризиків;
- ефективною політикою міської влади стосовно управління місцевим боргом з метою оптимізації його обсягу й структури та доброю кредитною історією.

Рівень кредитного рейтингу м. Одеси обмежується:

- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- погіршенням макроекономічної ситуації через запровадження карантину для запобігання поширенню коронавірусного захворювання COVID-19 та впливом негативних чинників на фінансовий ринок, економіку країни в цілому та соціально-економічний розвиток окремих громад, стан державних та місцевих фінансів.

Резюме

Загальна інформація про місто

Місто Одеса – адміністративний центр Одеської області, Одеського району та Одеської міської територіальної громади, один із головних промислових, наукових, фінансових, транспортних, туристичних та культурних центрів на території України. До складу Одеської міської територіальної громади входить одна громада – місто Одеса, що розташовано на північно-західному узбережжі Чорного моря. Адміністративно територія міста поділяється на 4 райони: Київський, Малиновський, Приморський та Суворовський. Районні у місті ради не створені.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Одеси

Назва показника	2016	2017	2018	2019	2020	I півр.2021	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	1 010,8	1 011,5	1 013,2	1 017,7	1 015,8	1 012,7	99,7
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	245,1	246,9	248,6	247,0	243,3	н/д	н/д
Середньомісячна заробітна плата, грн.	5 051	6 757	8 236	9 521	10 573	11 808*	н/д
Заборгованість з виплати заробітної плати (станом на кінець звітного періоду), млн. грн.	45,1	45,8	44,2	32,2	34,2	17,3	50,6
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	21 619,7	25 873,7	28 271,6	33 069,3	34 524,4	23 097,8	143,1**
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 513,1	1 883,6	2 070,3	2 272,0	2 506,5	1 258,1	120,1**
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	263,0	403,5	282,6	500,8	186,4	263,0	250,7**
Доходи бюджету, млн. грн.	7 422,1	9 335,2	10 754,6	11 292,5	10 083,6	5 629,1	116,9**
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	7 410,2	10 264,1	11 349,6	12 175,0	10 662,6	5 033,0	105,9**
Прямий борг (без урахування позик з Єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	0,0	509,0	1 007,6	1 913,9	2 547,0	2 186,8	85,9

* за II квартал 2021 року за даними Головного управління Пенсійного фонду України в Одеській області

** темп росту до I півріччя 2020 року

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (1 012,7 тис. осіб станом на 01.07.2021 р.) Одеса належить до великих міст України. Протягом I півріччя 2021 року чисельність наявного населення зменшилась на 3,1 тис. осіб внаслідок природного скорочення. Сальдо міграційного приросту населення, як і в попередніх періодах, було позитивним. Зважаючи на структуру економіки Одеси, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Значна чисельність мешканців міста зайнята у малому та середньому бізнесі – близько 16,1% наявного населення міста. Розвиток ринку праці міста Одеса у 2016-2020 рр. характеризувався збереженням високого рівня зайнятості населення –

питома вага зайнятих у загальній чисельності наявного населення міста щорічно перевищувала відповідний показник по Україні в цілому. Слід зазначити, що протягом 2020 року та I півріччя 2021 року на стан ринку праці суттєво впливали запроваджені в Україні карантинні заходи з метою запобігання поширенню коронавірусу.

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Одеси протягом 2015-2020 рр. у цілому відповідали аналогічним показникам по країні. Протягом усього зазначеного періоду розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників громади залишався нижчим за середній показник по країні. За даними Головного управління Пенсійного фонду України в Одеській області розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Одеси у II кварталі 2021 року становив 11 808 грн., що на 19,1% вище аналогічного показника за II квартал 2020 року. Співвідношення обсягу боргу за виплатою заробітної плати працівникам міста до середньомісячного фонду оплати праці становило 0,5%, що відповідає низькому рівню заборгованості.

Динаміка рівня оплати праці впливає на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету громади). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб у I півріччі 2021 року зростали високими темпами – обсяг надходжень за цим джерелом збільшився на 22,2% до показника у відповідному періоді 2020 року, рівень виконання плану на 2021 рік був високим – 48,4% запланованого річного обсягу та 101,9% плану на півріччя.

Економічний потенціал Одеси характеризується багатогалузевою промисловістю, розгалуженою транспортною мережею та розвиненим портовим господарством. Крім того, місто має широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності високий, відсутня суттєва залежність господарського комплексу та бюджету громади від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі.

Найбільшу питому вагу за обсягами сплати обов'язкових платежів до загального фонду бюджету громади зберігали підприємства транспортного комплексу, промислові підприємства, установи бюджетної сфери (державне управління, освіта, охорона здоров'я, надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту), фінансові установи, підприємства торгівлі. Надходження кожного з основних платників у I півріччі 2021 року не перевищували 1,5% доходної частини бюджету громади (без урахування трансфертів), суттєва залежність бюджету від окремих основних платників податків відсутня.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал м. Одеси, як і в попередніх періодах, були високі. Чутливість господарського комплексу та бюджету громади до економічних ризиків залишається помірною. У 2020 році та I півріччі 2021 року на соціальний та економічний розвиток міста значною мірою впливали несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, що позначалося також на динаміці доходної частини бюджету громади та чинило тиск на видаткову частину внаслідок необхідності збільшення фінансування окремих галузей та антикризових заходів.

Промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Промисловий комплекс м. Одеси достатньо диверсифікований та нараховує понад 650 підприємств. Провідними галузями промислового комплексу міста є машинобудування, харчова промисловість, виробництво металевої продукції, виробництво іншої неметалевої продукції, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Промисловий комплекс Одеси (з огляду на його високу диверсифікацію за галузями та підприємствами) менше залежить від впливу негативних чинників, що обмежують розвиток галузі. Обсяги реалізації промислової продукції підприємствами міста протягом 2016-2020 рр. та I півріччя 2021 року зростали та в окремі періоди перевищували відповідні темпи зростання по країні в цілому. Протягом I півріччя 2021 року вплив пандемії COVID-19 на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста та динаміку надходжень податків та зборів до бюджету Одеської міської територіальної громади був помірним. За результатами I півріччя 2021 року підприємствами міста було реалізовано промислової продукції на 23 097,8 млн. грн., що на 43,1% перевищило відповідний показник у I півріччі 2020 року.

Транспортний комплекс є однією зі стратегічних галузей міста Одеса. На території міста діють найбільший морський порт в Україні, залізничний вокзал, автовокзал та автостанції, потужна система громадського транспорту, поблизу міста функціонує міжнародний аеропорт. Одеський морський торговельний порт залишається одним із лідерів за обсягами перевалки вантажів серед портів України та найкрупнішим пасажирським портом у Чорному морі. Обсяги переробки вантажів Одеським морським торговельним портом у I півріччі 2021 року скоротились. За результатами січня-червня 2021 року стивідорними компаніями в Одеському морському торговельному порту було перероблено 10,4 млн. тонн вантажів, що на 13,6% менше, ніж у січні-червні 2020 року. В номенклатурі вантажопотоків провідні позиції по тоннажу займають хлібні вантажі, контейнери та чорні метали. Найбільшими за кількістю перероблених вантажів серед стивідорних компаній порту є: ТОВ «Бруклін-Київ» (оператор причалів Хлібної гавані), ТОВ «КТО» (оператор контейнерного терміналу на Карантинному молу, входить до німецького логістичного холдингу NHLA) та ТОВ «Бруклін-Київ Порт» (оператор контейнерного терміналу Хлібної гавані).

Важливе місце в транспортному комплексі міста Одеса займає регіональна філія «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця», географічне положення, а також конфігурація напрямків і ділянок якої визначають її важливе транзитне й транспортне значення. Одеська залізниця обслуговує територію Одеської, Миколаївської, Херсонської, Кіровоградської, Черкаської, Дніпропетровської та Вінницької областей та є природним монополістом у даних регіонах. Міжнародний аеропорт «Одеса» є третім за обсягами пасажиропотоку в Україні та пов'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, країнами Євросоюзу, Азії та Африки. Слід зауважити, що другий рік поспіль на результати роботи Одеської залізниці та Міжнародного аеропорту «Одеса» значною мірою впливають обмеження пасажирських залізничних та авіаційних перевезень через запровадження карантину для запобігання розповсюдженню коронавірусного захворювання COVID-19.

У місті функціонує розвинута система громадського транспорту, яка включає різні види транспорту: автобуси, тролейбуси, трамваї. З міського бюджету громади щорічно виділяються кошти на проведення робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг. За участі міської влади в м. Одесі було реалізовано інвестиційний проєкт «Оновлення міського електротранспорту міста Одеса» та проводиться робота щодо реалізації спільного з Європейським інвестиційним банком проєкту «Магістральний трамвайний маршрут прямого сполучення «Північ-Південь». Крім того, у поточному році, як і в попередніх періодах, міська рада виділяла кошти з місцевого бюджету на фінансову підтримку підприємств електротранспорту з метою компенсації втрат для безперебійного функціонування міського електротранспорту, який здійснює також й перевезення пільгових категорій населення.

Чутливість промислового комплексу м. Одеси до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є помірною. Обсяги зовнішньої торгівлі підприємств міста у 2016-2020 рр. та I півріччі 2021 року зростали та в окремі періоди перевищували відповідні темпи зростання по країні в цілому. Протягом I півріччя 2021 року зовнішньоторговельний товарооборот у м. Одесі збільшився на 20,1% до відповідного показника I півріччя 2020 року внаслідок збільшення імпорту (на 38,1%), тоді як обсяг експорту скоротився (на 1,7%). Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Одеси склав 1 258,1 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця на 16% менше середнього показника по країні. Як і в попередніх періодах, сальдо зовнішньої торгівлі товарами мало негативне значення. У I півріччі 2021 року експорт послуг, порівняно з відповідним періодом 2020 року, збільшився на 9,4%, імпорт – на 62,9%. Сальдо зовнішньої торгівлі послугами традиційно має позитивне значення, що пов'язано з діяльністю міжнародного аеропорту та морського порту, а також підприємств, що надають транспортні та складські послуги на території порту.

Інвестиційна активність на території міста Одеси значною мірою визначається підприємствами транспортного комплексу. Крім того, Одеська міська рада щорічно здійснює суттєвий обсяг капіталовкладень на оновлення міської інфраструктури, будівництво, реконструкцію та ремонт об'єктів освіти, охорони здоров'я, комунального господарства, культурно-побутового та іншого призначення, підвищення ефективності громадського транспорту тощо. Загалом за результатами I півріччя 2021 року загальний обсяг капітальних інвестицій на території міста Одеса, здійснених за рахунок усіх джерел фінансування, становив 4 191,6 млн. грн., що становить 65,4% загальнообласного показника.

Динаміка розвитку будівельної галузі міста Одеса протягом I півріччя 2021 року була позитивною. Обсяги виробленої будівельної продукції підприємствами м. Одеси у I півріччі 2021 року становили 7 829,8 млн. грн. (88,5% від загальнообласного обсягу), що у фактичних цінах (без коригування на інфляційну складову) на 40,9% перевищило показник у відповідному періоді 2020 року. Загальна площа прийнятих в експлуатацію житлових будівель (нове будівництво) в м. Одесі зросла в 2,5 рази та в розрахунку на 1 000 осіб наявного населення, як і раніше, перевищувала відповідний показник по країні в цілому.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Одеси, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада проводить роботу в напрямку покращення стану житлово-комунального господарства міста, відновлення міської інфраструктури, поліпшення надання послуг та зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері. З метою реалізації важливих для міста проектів у сферах комунального господарства та енергоефективності Одеська міська рада залучає позикові кошти до бюджету розвитку та співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями щодо реалізації спільних проектів. Значний обсяг коштів бюджету спрямовується на будівництво, реконструкцію та ремонт об'єктів освіти, охорони здоров'я, комунального господарства, культурно-побутового та іншого призначення. Місто реалізовує проекти у житлово-комунальній сфері та здійснює капіталовкладення на оновлення транспортної інфраструктури. Також щорічно з бюджету громади виділяються кошти на фінансову підтримку КП «Теплопостачання міста Одеси» з метою забезпечення його належної діяльності.

Протягом I півріччя 2021 року рівень проплати населенням послуг з теплопостачання був високим, послуг з водопостачання і водовідведення, а також управління багатоквартирним будинком – нижчим за 100%. Загальний обсяг заборгованості населення за цими видами житлово-комунальних послуг у розрахунку на 1 мешканця становив 1 100,4 грн., що, враховуючи динаміку зростання вартості енергоносіїв, відповідало помірному рівню боргу.

Одеська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Одеси перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом I півріччя 2021 року міська влада не здійснювала продаж земельних ділянок, але здійснювала приватизацію майна, яке належить до комунальної власності територіальної громади, та продовжила передачу майна та земельних ділянок в оренду. На динаміку надходжень орендної плати у 2020 році суттєво впливали несприятливі макроекономічні умови внаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, а також пільги, що надавалися орендарям у цей період. У I півріччі 2021 року ситуація покращилась – обсяги надходжень від оренди зростали. Загалом, за результатами I півріччя 2021 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету громади без урахування трансфертів становила 6,2% (7,2% у I півріччі 2020 року).

Бюджет громади

Бюджет Одеської міської територіальної громади – бюджет місцевого самоврядування. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Одеса забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми

чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету Одеської міської територіальної громади формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету громади, що свідчить про високий рівень самостійності та добрий стан місцевих фінансів.

Динаміка доходної частини бюджету міста Одеси протягом 2014-2020 рр. була позитивною та в окремих періодах темпи зростання доходів (без урахування трансфертів) перевищували відповідні показники в середньому по місцевих бюджетах. У 2020 році, з огляду на вплив несприятливих макроекономічних умов унаслідок обмеження економічної діяльності через запровадження карантину, доходна частина бюджету громади (без урахування трансфертів) зростала нижчими, ніж у попередніх періодах темпами. У I півріччі 2021 року високі темпи росту доходів бюджету було відновлено.

Рівень бюджетної забезпеченості зберігався на високому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету громади в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах в цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в I півріччі 2021 року становило 108,2% (108,6% у 2020 році), що перевищує показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Для бюджету Одеської міської територіальної громади характерним є низький рівень концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду як за основними галузями, так і основними платниками податків. Суттєва залежність бюджету від окремих основних платників податків відсутня. Рівень самостійності бюджету залишається високим, залежність від базової дотації відсутня. Місто Одеса зберігає статус міста-донора. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Одеса обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету громади в 2015-2020 рр. та I півріччі 2021 року перераховувалась реверсна дотація (вилучення). Бюджетом Одеської міської територіальної громади на 2021 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 371,4 млн. грн. (на 12,2% більше, ніж у минулому році).

Бюджет Одеської міської територіальної громади за результатами виконання в I півріччі 2021 року, як і в попередньому бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним та спеціальним фондами. Бюджет громади за підсумками I півріччя 2021 року виконано з профіцитом обсягом 596,1 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 1 130,2 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 534,1 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду. Крім того, протягом I півріччя 2021 року здійснювались витрати на погашення внутрішнього та зовнішнього боргу.

За результатами 2017-2020 рр., показники ліквідності перебували на помірному рівні. У I півріччі 2021 року показники ліквідності за загальним та спеціальним фондами зросли до високого рівня. Станом на 01.07.2021 р. кредиторська заборгованість бюджету за загальним та спеціальним фондами була відсутня. Зважаючи на достатні показники ліквідності, короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів до бюджету громади не залучалися.

Протягом I півріччя 2021 року до доходної частини бюджету громади надійшло 5 629,1 млн. грн., що на 16,9% більше, ніж обсяг відповідних надходжень у I півріччі 2020 року. При цьому обсяг власних доходів місцевого бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів) збільшився на 20,6%. За результатами I півріччя 2021 року динаміка надходжень за більшістю основних власних джерел наповнення бюджету громади покращилась, виконання річного плану за доходами загального фонду було високим. Уточнений річний план на 2021 рік за доходами у цілому було виконано у січні-червні на 50,6 %, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету громади виконані на 51,4%, спеціального фонду – на 33,4%.

Обсяг видаткової частини бюджету Одеської міської територіальної громади за результатами I півріччя 2021 року становив 5 033,4 млн. грн., що на 6% більше показника відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2021 рік план за видатками бюджету було виконано на 43,4%. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету, прийнятний. Основним напрямом видатків бюджету залишалось фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю».

Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету громади становила 12%, що є високим рівнем для вказаного періоду, оскільки зазвичай переважний обсяг капітальних видатків припадає на II півріччя бюджетного року.

Протягом I півріччя 2021 року з бюджету громади фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Одеської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод та з урахуванням можливостей щодо дострокового погашення. Питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою та не перевищувала встановлені Бюджетним кодексом України норми.

Боргові зобов'язання громади

Боргова політика Одеської міської влади визначається потребою у залученні додаткового фінансування для реалізації проєктів з відновлення міської інфраструктури та об'єктів житлово-комунального господарства, а також забезпечення розвитку сучасної інфраструктури міста. Одеська міська рада проводить зважену та

ефективну боргову політику. Зобов'язання за запозиченнями, залученими міською радою, виконувалися відповідно до укладених угод у повному обсязі.

Станом на 01.07.2021 р. прямі боргові зобов'язання міста склалися із заборгованості за середньостроковими позиками, залученими з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах, та зобов'язань за запозиченнями, залученими до бюджету розвитку міста у 2017, 2018, 2019 та 2020 роках. Обсяг прямого боргу станом на 01.07.2021 р. становив 2 186,8 млн. грн. (без урахування середньострокових позик, залучених з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах), сукупний обсяг гарантованого боргу – 821,8 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на дату складання звітності. Пряме боргове навантаження станом на 01.07.2021 р. перебувало на помірному рівні та становило 23,8% затвердженого на 2021 рік обсягу доходної частини бюджету громади без урахування трансфертів. Співвідношення обсягу консолідованого боргу до затвердженого на 2021 рік обсягу доходної частини бюджету громади без урахування трансфертів становило 32,7%, що також відповідало помірному рівню.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Одеси підтверджено на рівні **uaAA-**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Одеси у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2016	2017	2018	2019	2020	I півр. 2021
Податкові надходження	3 937 046,8	5 119 721,2	6 110 964,4	7 020 487,2	7 461 814,7	4 220 212,6
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	598 979,9	770 459,3	946 343,2	799 097,7	609 942,1	273 849,0
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	2 601 215,8	3 132 356,4	3 513 106,4	3 258 985,6	1 776 709,7	1 079 103,1
Операційні надходження всього	7 137 242,6	9 022 536,9	10 570 414,0	11 078 570,5	9 848 466,5	5 573 164,6
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	2 972 151,8	4 283 598,8	4 869 184,5	4 847 875,8	4 539 217,5	2 896 294,8
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	2 298 084,5	2 877 268,3	3 510 183,4	3 880 342,8	3 014 813,1	1 382 668,8
Операційні видатки всього	5 270 236,3	7 160 867,1	8 379 367,9	8 728 218,7	7 554 030,7	4 278 963,6
Операційний баланс	1 867 006,3	1 861 669,8	2 191 046,1	2 350 351,9	2 294 435,8	1 294 201,0
Фінансовий дохід	53 360,8	75 600,1	19 477,4	49,5	50,1	16,3
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	4 991,1	125 956,6	212 474,2	340 036,1	148 043,9
Фінансовий баланс	53 360,8	70 609,0	-106 479,1	-212 424,7	-339 985,9	-148 027,6
Поточний баланс	1 920 367,1	1 932 278,8	2 084 567,0	2 137 927,2	1 954 449,9	1 146 173,5
Капітальні надходження	169 926,0	180 534,0	131 211,4	158 953,7	164 080,2	30 856,3
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	61 580,8	56 521,9	33 462,5	54 959,4	70 988,2	25 066,2
Капітальні надходження всього	231 506,8	237 055,9	164 673,9	213 913,1	235 068,4	55 922,5
Придбання основного капіталу	1 876 878,0	2 535 215,3	2 291 570,1	2 899 730,6	2 178 071,7	552 011,3
Капітальні трансферти	263 026,1	563 033,6	551 965,5	328 508,0	590 501,9	54 372,8
Капітальні видатки всього	2 139 904,1	3 098 248,9	2 843 535,6	3 228 238,6	2 768 573,6	606 384,1
Капітальний баланс	-1 908 397,3	-2 861 193,0	-2 678 861,6	-3 014 325,5	-2 533 505,2	-550 461,5
Баланс після капітальних видатків	11 969,8	-928 914,2	-594 294,7	-876 398,3	-579 055,3	595 711,9
Кредитування (з урахуванням повернення)	42,9	11,5	742,1	6 055,4	1 939,3	-353,5
Профіцит/дефіцит	11 926,9	-928 925,7	-595 036,8	-882 453,7	-580 994,6	596 065,4
Фінансування	-11 927,0	928 925,7	595 036,8	882 453,7	580 994,6	-596 065,4
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету Одеської міської територіальної громади, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2016	2017	2018	2019	2020	I півр. 2021
Профіцит/дефіцит	11 926,9	-928 925,7	-595 036,8	-882 453,7	-580 994,6	596 065,4
Фінансування	-11 927,0	928 925,7	595 036,8	882 453,7	580 994,6	-596 065,4
Зміни залишків	-14 437,5	427 566,7	100 375,8	-19 244,1	-47 643,9	-295 106,6
залишок на початок року	727 748,2	742 185,7	314 619,0	214 243,2	233 487,3	221 634,5
залишок на кінець року	742 185,7	314 619,0	214 243,2	233 487,3	281 131,2	516 741,1
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	549 000,0	649 000,0	300 000,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	-549 000,0	-649 000,0	-300 000,0	0,0	0,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	509 007,8	498 545,4	906 343,8	633 087,7	-360 175,2
Внутрішні зобов'язання	0,0	506 007,8	493 497,0	908 528,9	636 438,1	-358 500,0
Запозичення	0,0	506 007,8	652 497,0	1 230 528,9	1 110 938,1	0,0
Погашення	0,0	0,0	-159 000,0	-322 000,0	-474 500,0	-358 500,0
Зовнішні зобов'язання	0,0	3 000,0	5 048,3	-2 185,1	-3 350,4	-1 675,2
Запозичення	0,0	3 200,0	6 380,0	1 059,3	0,0	0,0
Погашення	0,0	-200,0	-1 331,7	-3 244,5	-3 350,4	-1 675,2
Інші розрахунки	2 510,5	-7 648,9	-3 884,4	-4 645,9	-4 449,2	59 216,4
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання доходної частини бюджету Одеської міської територіальної громади, тис. грн.

Показники	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (виконано)	2021 (план)	I півр. 2021 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	6 110 964,4	7 020 487,2	7 461 814,7	8 461 740,5	4 220 212,6	49,9	122,1
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	56,8	62,2	74,0	76,0	75,0	98,6	104,4
Податок на доходи фізичних осіб	3 651 647,0	4 335 835,7	4 675 549,8	5 503 600,0	2 661 620,4	48,4	122,2
Податок на прибуток підприємств	22 314,3	15 820,6	6 729,4	60,5	1 653,3	2 732,7	28,3
Рентна плата	8,3	74,9	88,3	0,0	32,7	-	88,3
Акцизний податок	507 330,6	492 937,0	536 172,6	551 500,0	280 748,8	50,9	117,3
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	205 337,7	244 899,2	276 474,8	293 500,0	168 633,4	57,5	153,0
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	689 747,4	688 204,3	623 915,8	655 000,0	334 318,9	51,0	121,5
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	15 324,4	15 937,6	7 268,7	13 350,0	3 344,6	25,1	96,6
Єдиний податок	984 105,1	1 182 811,3	1 292 636,1	1 393 000,0	745 159,1	53,5	119,1
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	32 616,0	41 125,4	40 342,5	48 650,0	23 124,6	47,5	127,9
Інші податки та збори	2 533,5	2 841,3	2 636,7	3 080,0	1 576,8	51,2	103,2
Неподаткові надходження	965 536,8	797 553,9	609 511,0	535 890,4	273 821,8	51,1	113,8
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	9,0	7,1	6,0	4,8	4,9	101,1	97,4
Власні надходження бюджетних установ та організацій	449 131,4	342 417,1	204 592,4	178 820,9	102 858,5	57,5	133,3
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	19 465,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	141 521,3	148 535,2	170 104,9	163 350,0	74 011,7	45,3	106,7
Державне мито	5 369,0	8 842,3	6 225,6	7 500,0	3 071,3	41,0	130,2
Плата за надання адміністративних послуг	74 755,9	64 902,8	48 510,9	50 400,0	26 266,5	52,1	121,9
Інші неподаткові надходження	275 294,1	232 856,4	180 077,2	135 819,5	67 613,8	49,8	96,4
Доходи від операцій з капіталом	131 211,4	158 953,7	164 080,2	200 160,0	30 856,3	15,4	56,1
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	1,2	1,4	1,6	1,8	0,5	30,5	48,0
Кошти від продажу основного капіталу	65 274,7	67 455,8	104 136,5	115 160,0	24 181,6	21,0	68,7
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	65 936,7	91 497,9	59 943,7	85 000,0	6 674,8	7,9	33,7
Цільові фонди	283,8	1 593,3	481,2	150,0	43,5	29,0	11,0
Разом доходів	7 207 996,4	7 978 588,1	8 235 887,1	9 197 940,9	4 524 934,2	49,2	120,6
Трансферти з державного бюджету	1 878 096,1	1 868 791,1	1 580 227,4	1 764 680,4	1 025 983,6	58,1	104,2
Трансферти з місцевих бюджетів	1 668 472,8	1 445 153,9	267 470,5	170 915,9	78 185,7	45,7	101,0
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	33,0	29,3	18,3	17,4	19,6	112,8	88,9
Усього	10 754 565,4	11 292 533,1	10 083 585,0	11 133 537,3	5 629 103,5	50,6	116,9

Джерело: Одеська міська рада

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету Одеської міської територіальної громади, тис. грн.

Показник	2018 (виконано)	2019 (виконано)	2020 (виконано)	2021 (план)	I півр. 2021 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	523 883,2	595 273,2	648 745,8	716 782,3	304 815,0	42,5	104,6
Освіта	2 695 337,5	2 887 764,3	3 119 148,8	3 863 311,6	2 107 902,9	54,6	130,1
Охорона здоров'я	1 558 333,9	1 468 798,2	1 000 471,7	473 576,3	272 552,0	57,6	49,1
Соціальний захист і соціальна допомога	1 960 216,1	1 797 483,4	612 035,2	630 052,0	326 396,2	51,8	115,4
Культура і мистецтво	100 775,8	113 121,5	102 553,5	130 132,9	52 717,8	40,5	121,1
Фізична культура і спорт	49 779,9	53 611,8	64 606,7	81 866,9	38 838,0	47,4	132,1
Житлово-комунальне господарство	1 949 679,3	1 820 034,4	1 681 098,5	1 578 707,9	514 401,8	32,6	75,3
Економічна діяльність, у т. ч.	2 046 902,8	2 811 766,8	2 606 632,4	3 150 309,7	1 001 656,2	31,8	113,3
Землеустрій	3 696,4	4 460,2	1 129,9	13 703,3	169,0	1,2	-
Будівництво та регіональний розвиток	873 818,1	1 420 490,0	1 007 384,2	1 487 107,9	414 009,0	27,8	133,6
Транспорт	562 798,1	771 701,4	1 030 975,5	1 025 432,9	359 507,7	35,1	99,3
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	3 833,7	4 323,3	5 502,0	7 538,7	3 408,1	45,2	141,2
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	602 756,5	610 791,9	561 640,8	616 526,9	224 562,4	36,4	106,9
Інша діяльність, у т. ч.	210 213,9	297 357,7	429 226,6	514 504,6	193 620,7	37,6	107,3
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	39 920,6	26 553,9	26 535,7	39 307,6	15 334,9	39,0	121,8
Громадський порядок та безпека	25 217,8	43 346,2	53 522,0	62 135,0	28 283,0	45,5	112,7
Охорона навколишнього природного середовища	15 282,0	13 336,4	7 367,6	14 245,4	1 951,3	13,7	92,0
Засоби масової інформації	3 836,8	1 647,0	1 765,3	2 627,0	7,6	0,3	0,8
Обслуговування боргу	125 956,6	212 474,2	340 036,1	366 189,6	148 043,9	40,4	106,0
Резервний фонд	0,0	0,0	0,0	30 000,0	0,0	0,0	-
Разом видатків	11 095 122,4	11 845 211,4	10 264 519,4	11 139 244,1	4 812 900,7	43,2	105,3
Трансферти іншим бюджетам	253 737,6	323 720,0	398 120,9	453 618,0	220 490,9	48,6	123,9
у т.ч. реверсна дотація	232 300,3	305 049,0	331 056,9	371 428,1	185 713,8	50,0	112,2
Усього видатків	11 348 860,0	12 168 931,4	10 662 640,3	11 592 862,1	5 033 391,6	43,4	106,0
Платежі за кредитними угодами, укладеними під місцеві гарантії	0,0	0,0	0,0	152 879,8	0,0	0,0	-
Надання бюджетних позичок	320,0	0,0	400,0	1 500,0	0,0	0,0	-
Повернення бюджетних позичок	-340,0	-160,0	-220,0	-200,0	-100,0	50,0	125,0
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	1 262,0	6 376,0	2 290,0	0,0	0,0	-	0,0
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-499,9	-160,6	-530,7	0,0	-253,5	-	111,4
Разом	11 349 602,1	12 174 986,9	10 664 579,6	11 747 041,8	5 033 038,1	42,8	105,9

Джерело: Одеська міська рада